

BILAG 1 - GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER, tillegg til NS 8407:2011 Alminnelige kontraksbestemmelser for totalentrepriser

DEL 1 – INNLEDENDE BESTEMMELSER

1 INNLEDNING

Som generelle kontraksbestemmelser gjelder NS 8407:2011 – Alminnelige kontraksbestemmelser for totalentrepriser (i det følgende "NS 8407"), med de presiseringer og endringer til NS 8407, som er angitt i pkt. 2 følgende i dette dokumentet. Dersom det er motstrid mellom bestemmelser i dette dokumentet og i NS 8407, skal bestemmelsene i dette dokumentet ha forrang.

I Del 2 er det tatt inn bestemmelser som endrer eller supplerer bestemmelsene i NS 8407, mens det i Del 3 er tatt inn generelle bestemmelser for øvrig.

DEL 2 – ENDRINGER I FORHOLD TIL ANVENDT KONTRAKTSSTANDARD

2 KONTRAKTSDOKUMENTER – NS 8407 pkt. 2

2.1 Kontraksdokumenter – NS 8407 pkt. 2.1

NS 8407 pkt. 2.1 gjelder ikke. Kontraktens dokumenter, og rekkefølge på disse, fremgår under:

- 1 Avtaledokumentet
- 2 Kontraksavklaringer
- 3 Generelle kontraksbestemmelser (bilag 1)
- 4 Oppdragsgivers kravspesifikasjon og tegninger (bilag 2)
- 5 Vederlag – Utfylt tilbudsskjema (bilag 2)
- 6 NS 8407
- 7 Leverandørens tilbud
- 8 Annet (Evt. garantier mv.).

2.2 Motstrid/uoverensstemmelser – NS 8407 pkt. 2.2

NS 8407 pkt. 3.2 gjelder ikke. I stedet gjelder følgende:

Så fremt rangordensbestemmelsene i avtaledokumentets pkt. 2 eller ovenfor i punkt 2.1 i dette dokumentet ikke løser evt. motstrid mellom bestemmelser, skal motstrid løses ved at spesielle bestemmelser gjelder foran generelle, og at bestemmelser utarbeidet særskilt for denne kontrakten skal gjelde foran standardiserte bestemmelser. Ved eventuell motstrid mellom beskrivelse og tegning, gjelder beskrivelse fremfor tegning. Videre gjelder kontrakten og alle dens vedlegg foran eventuelle avvikende løsninger angitt i entreprenørens tilbud.

3 SIKKERHETSSTILLELSE – NS 8407 PKT. 7

3.1 Byggherrens sikkerhetsstillelse – NS 8407 pkt. 7.3

NS 8407 pkt. 7.3 utgår. Byggherren stiller ikke sikkerhet for oppfyllelse av sine kontraksforpliktelser.

4 KONTRAKTSGJENSTANDEN – NS 8407 PKT. 14

4.1 Lover, offentlige forskrifter og vedtak – NS 8407 pkt. 14.4

Supplerende bestemmelser til NS 8407 pkt. 14.4:

4.1.1 Internkontroll og helse, miljø og sikkerhet (HMS), og sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Entreprenøren plikter å ha eller opprette et internkontrollsystem, samt ivareta sine plikter mht. HMS på bygge- og anleggsplassen, iht. de til en hver tid gjeldende lover og regler. Byggherren kan kreve nødvendig dokumentasjon fremlagt og har rett til å foreta revisjon av entreprenørens HMS-system. Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene dersom han anser det nødvendig. Byggherren kan også kreve dagmulkt dersom ovennevnte plikter misligholdes og forholdet ikke blir rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Med mindre annet er avtalt skal dagmulkten være NOK 1 500,- pr. dag.

4.1.2 Lønns- og arbeidsvilkår

a) Generelt

Entreprenøren erklærer å være innforstått med og forplikter seg til å overholde norsk arbeidsmiljølovgivning, blant annet arbeidsmiljøloven, (jf. LOV 2005-06-17 nr. 62: Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.) og forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter (jf. forskrift av 8. februar 2008 nr. 112).

Hvis det i løpet av kontraktperioden kommer frem at entreprenøren, eller noen denne er ansvarlig for, ikke følger lovgivningen som vist til, kan dette bli vurdert som vesentlig kontraktsbrudd som gir byggherren rett til å heve kontrakten og/eller kreve erstatning.

Videre forbeholder oppdragsgiver seg rett til å gjennomføre nødvendige sanksjoner dersom entreprenøren og eventuell(e) underentreprenør(er) ikke etterlever norsk arbeidsmiljølovgivning.

Endring(er) i lønns- eller prisnivået eller satser for sosiale utgifter etter at kontrakten er inngått er ikke gjenstand for særskilt prisregulering, men er i tilfelle inkludert i det som ellers løpende betales av oppdragsgiveren til entreprenøren i samsvar med denne kontrakten.

Entreprenøren skal holde oppdragsgiveren skadesløs for ethvert krav knyttet til manglende betaling av lønn og andre ytelser knyttet til arbeidsforhold for egne ansatte eller innleide.

Det samme gjelder for entreprenørens eventuelle underentreprenører.

b) Innrapportering av utenlandske oppdragstakere og arbeidstakere

Entreprenøren plikter å rapportere eventuell bruk av utenlandske oppdragstakere og arbeidstakere i henhold til de til enhver tid gjeldende regler.

c) Nærmere om krav til lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter

1. Krav til entreprenøren og eventuell(e) underentreprenør(er)

- (a) På områder som er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren sørge for at ansatte hos denne og eventuell(e) underentreprenør(er) som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldene forskrifter.
- (b) På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren sørge for at de samme ansatte har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.
- (c) Entreprenøren skal ha samme forpliktelser avtalefestet i alle avtaler som omfatter ansatte hos underentreprenør(er) som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten.

2. Administrative bestemmelser og sanksjoner

- (a) Entreprenøren skal på forespørsel og innen tidsfrist satt av oppdragsgiver, beskrive og dokumentere hvordan virksomheten varetar kravene i 1 a) – c), som nevnt ovenfor. Oppdragsgiveren kan kreve rapportering flere ganger i løpet av kontraktsperioden.
- (b) Oppdragsgiver, inkludert eksterne kontrollører engasjert av oppdragsgiver, har rett til å foreta annonserte og uannonserte stedlige kontroller hos entreprenøren, hos eventuell(e) underentreprenør(er), og ved lokasjonen hvor tjenesten utføres. En eventuell stedlig kontroll vil kunne inkludere innsyn i lønns- og personalsystemer.
- (c) Oppdragsgiver og eventuell ekstern kontrollør som mottar opplysningene, har taushetsplikt om opplysningene. Taushetsplikten gjelder ikke overfor Arbeidstilsynet eller Petroleumstilsynet, ei heller overfor ansatte eller interne eller eksterne rådgivere som er nødvendige for å få språklig, økonomisk, juridisk eller annen faglig bistand. Taushetsplikten gjelder også for rådgiverne.
- (d) Hvis entreprenøren eller eventuell(e) underentreprenør(er) får pålegg fra Arbeidstilsynet som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår, skal entreprenøren uten opphold informere oppdragsgiver ved kopi av pålegget. Hvis entreprenøren eller underentreprenøren(e) ikke utbedrer forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister, vil dette bli ansett som mislighold som vil medføre plikt til å betale dagmulkt inntil forholdet er rettet. Dagmulkten påløper automatisk og skal, med mindre annet er avtalt, være NOK 1 500 pr. dag.
- (e) Hvis entreprenøren i sin oppfølging av eventuell(e) underentreprenør(er) finner at det ikke er samsvar mellom kravene i punkt 1 a) – c) og praksis eller dersom det oppdages brudd på kravene i punkt 1 a) – c) hos underentreprenøren, skal entreprenøren uten opphold opplyse oppdragsgiver om forholdene og sørge for at de blir rettet innen den frist oppdragsgiver setter. Hvis forholdene ikke utbedres innen fristen, vil dette bli ansett som mislighold som vil medføre plikt til å betale dagmulkt inntil forholdet er rettet. Ved alvorlige brudd som medfører fare for ansattes liv og helse, ved gjentatte brudd eller ved avtalt maksimalt antall dager med dagmulkt, ansees det som vesentlig mislighold som gir oppdragsgiver rett til å heve kontrakten.

4.1.3 Avfallshåndtering

Entreprenøren skal iverksette tiltak for å sikre korrekt håndtering av avfall som oppstår under anleggsperioden, i henhold til gjeldende regelverk. Entreprenøren skal sørge for kildesortering av byggeavfall. I tillegg skal entreprenøren iverksette tiltak for å minimalisere avfallsmengden som oppstår i byggeperioden.

Hvis entreprenøren er norsk (merverdiavgiftregisteret i Norge) og benytter emballasje, skal det senest ved kontraktsinngåelse fremlegges dokumentasjon for at entreprenøren er medlem i en returordning eller oppfyller forpliktelsen gjennom egen returordning med egen ordning for sluttbehandling hvor emballasjen blir tatt hånd om på en miljømessig forsvarlig måte (Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende returordning).

5 KONTROLL OG RETTING AV FEIL I BYGGETIDEN – NS 8407 PKT. 20

5.1 Byggherrens rett til å føre kontroll – NS 8407 pkt. 20.2

Følgende gjelder i tillegg til NS 8407 pkt. 20.2:

Byggherren, eller den som er bemyndiget av byggherren, skal ha rett til innsyn i

- a) entreprenørens kvalitetssystem
- b) utførelsen av kontraktarbeidet
- c) produksjonsprosessen
- d) de deler av entreprenørens styringssystemer for øvrig (f.eks. for økonomi, HMS) og regnskap, som kan ha betydning for entreprenørens oppfyllelse av kontrakten.

Innsynsretten omfatter blant annet revisjon og verifikasjon, inklusive intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Entreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted. Entreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos entreprenørens direkte og indirekte kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for entreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor byggherren.

6 ENDRINGER – NS 8407 PKT. 31

6.1 Retten til å pålegge endringer – NS 8407 pkt. 31.1

NS 8407 pkt. 31.1 endres slik at prosentsatsen på "15 %" utgår og erstattes av en prosentsats på "25 %".

7 OVERTAKELSE – NS 8407 PKT. 32

7.1 Forberedelse til overtakelsesforretning – NS 8407 pkt. 32.2

I tillegg til NS 8407 pkt. 32.2 gjelder følgende:

Før overtakelsesforretningen skal det være ryddet og rengjort.

7.2 Prøvedrift – Tillegg til 8407 pkt. 32.3

I tillegg til NS 8407 pkt. 32.3 gjelder følgende:

7.2.1 Prøvedrift

Med mindre annet er avtalt skal det gjennomføres en prøvedriftsperiode på tekniske anlegg

og installasjoner (heretter samlet kalt tekniske anlegg). Med prøvedriftsperiode menes et avtalt tidsrom hvor anlegget prøves under normale driftsforhold, innbefattet samkjøring og, hvis nødvendig, integrert systemtesting med andre tekniske anlegg, og hvor byggherren i prøvedriftsperioden har slik disposisjonsrett som nevnt nedenfor.

Oppstart av prøvedriftsperiode skjer før overtakelse, men etter avholdt og godkjent ferdigbefaring og når funksjonsprøver er ferdig og kontrollert (ferdigstillelse). For ferdigbefaringen og rett til å nekte å godkjenne ferdigbefaringen, gjelder reglene for overtakelsesforretning i NS 8407 pkt 32.1 til 32.5 og 32.7tilsvarende.

Oppstart av prøvedriftsperiode innebærer at byggherren får rett til å ta de tekniske anlegg og resten av kontraktsarbeidet i bruk og risikoen for kontraktsarbeidet går over på byggherren, jf NS 8407 pkt 17.

Prøvedrift har følgende hensikt:

- Kontrollere at anleggene fungerer tilfredsstillende
- Vise at funksjoner og anlegg er stabile over tid
- Etterkontrollere og justere (regulerings)funksjoner basert på driftserfaring
- Kontrollere at anlegg for øvrig er i henhold til kontraktens funksjonskrav
- Gi driftspersonell opplæring og driftserfaring sammen med entreprenøren/leverandørene av de enkelte anlegg
- Rette feil og mangler som avdekkes i prøvedriftsperioden.

7.2.2 Prøvedriftsperiodens lengde

Prøvedriftsperiodens varighet er 6 måneder dersom ikke annet er spesifisert. Entreprenøren skal, i samråd med byggherren, ha anledning til å ta de tekniske anlegg ut av drift i kortere perioder for utbedring eller reparasjon mot tilsvarende forlengelse av prøvedriftsperioden. Dersom byggherren kan påvise at de tekniske anlegg ikke oppfyller kontraktens funksjonskrav sammenhengende i de fire siste ukene av prøvedriftsperioden, eller dersom prøvedriftsperioden av annen årsak ikke har fungert etter sin hensikt i samme periode, forbeholder byggherren seg retten til å kreve prøvedriftsperioden forlenget inntil disse krav er oppfylt. En slik forlengelse av prøvedriftsperioden gir ikke entreprenøren grunnlag for tilleggskrav.

7.2.3 Entreprenørens plikter

Entreprenøren skal i prøvedriftsperioden ha ansvar for drift og vedlikehold av de tekniske anlegg, og i denne forbindelse holde det tekniske personell på anlegget som er nødvendig. Entreprenøren skal utføre vedlikehold av sine anlegg i prøvedriftsperioden iht. entreprenørens egen vedlikeholdsbeskrivelse, og i denne forbindelse dekke alle vedlikeholdskostnader, inklusive forbruksmateriell. Entreprenøren skal også gjennomføre faste besøk på anlegget for å kunne oppfylle hensikten med prøvedriften, jf. ovenfor.

Under prøvedriftsperioden plikter entreprenøren umiddelbart å iverksette nødvendige tiltak dersom det påpekes eller oppdages feil og mangler. Dokumentasjon fra prøvedriften skal utarbeides av entreprenøren og overleveres i henhold til byggherrens nærmere fastlagte spesifikasjon og prosedyrer.

7.2.4 Byggherrens plikter

Byggherrens driftspersonell utfører daglig tilsyn av de tekniske anlegg. Dette fritar ikke entreprenøren fra noen av hans plikter, jf. ovenfor. Energikostnader i prøvedriftsperioden dekkes av byggherren.

7.2.5 Overtakelse

Overtakelsesforretning skal holdes i rimelig tid etter utløpet av prøvedriftsperioden. Overtakelse av kontraktsarbeidene skjer først etter utløpet av prøvedriftsperioden og gjennomført overtakelsesforretning

8 FORSINKELSE. MANGLER – NS 8407 PKT. 40

8.1 Dagmulktens størrelse – NS 8407 pkt. 40.3

Dagmulkten skal ikke utgjøre mindre enn kr 5000 for sluttfrist og kr 3000 for en dagmulktbelagt delfrist. Det samlede dagmulktansvaret for entreprenøren etter denne bestemmelsen skal være oppad begrenset til 15 % av kontraktssummen.

9 MANGEL VED KONTRAKTSGJENSTANDEN – NS 8407 PKT. 42

Som nytt tillegg til NS 8407 pkt. 42 gjelder:

Dersom partene har fastsatt tekniske bøter i kontraktsdokument 4, skal entreprenøren i tillegg til mangelsansvaret for øvrig som følger av kontrakten, også svare tekniske bøter som avtalt når det foreligger mangel ved kontraktsgjenstanden pr. overtakelse.

DEL 3 – ØVRIGE GENERELLE BESTEMMELSER

10 ENTREPRENØRENS UNDERSØKELSESPLIKT FORUT FOR INNGITT TILBUD

Entreprenøren erklærer å være innforstått med at tilbudet skal omfatte alt arbeid som er nødvendig for å oppfylle kontraktens formål for byggherren. Dette gjelder selv om ikke alle underliggende arbeidsoppgaver eller ytelser skulle være beskrevet.

Det er entreprenørens eget ansvar å ha gjort seg kjent med forhold som kan ha betydning for utførelsen av kontrakten.

Byggherren er ikke forpliktet til å gi kompensasjon i form av betaling og/eller tid, eller innrømme andre kontraktsendringer pga. forhold som entreprenøren i forbindelse med tilbudsarbeidet kunne eller burde ha blitt klar over før innlevering av tilbudet.

Entreprenøren skal etter kontraktsinngåelse løpende gjøre seg kjent med forhold som kan ha betydning for kontraktsoppfyllelsen, og uten ugrunnet opphold skriftlig varsle byggherren om forhold som entreprenøren oppfatter at kan ha betydning for kontraktsgjennomføringen. Unnlater entreprenøren å oppfylle sin varslingsplikt som her angitt, har entreprenøren ikke rett til senere å påberope angjeldende forhold som grunnlag for endring av kontrakten og/eller kompensasjon fra byggherren.

11 KVALITETSSIKRING

Entreprenøren skal ha et tilfredsstillende kvalitetsstyringssystem som er tilpasset oppdragets art og omfang. Styringssystemet skal tilfredsstillende relevante deler av NS-EN ISO 9001; "Systemer for

kvalitetsstyring. Krav" og NS-EN-ISO 14001, pkt 4 Krav til miljøstyringssystem, eller tilsvarende krav i andre miljøstandarder.

12 FORHOLD TIL LOVGIVNING OG ANDRE FORHOLD SOM HAR BETYDNING FOR GJENNOMFØRING AV OPPDRAGET

Entreprenøren skal ha oversikt over og følge den til enhver tid gjeldende lovgivning og det regelverk som har relevans for gjennomføringen av oppdraget, både for entreprenøren selv og for det formål byggherren har med oppdraget og det ansvar byggherren har.

Alt arbeid som utføres i forbindelse med oppdraget, må utføres slik at myndighetskrav oppfylles.

Entreprenøren garanterer for, til enhver tid, å ha nødvendig ansvarsrett i samsvar med reglene i, og i medhold, av plan- og bygningslovgivningen. Manglede kompetanse som her vist til for oppdragstageren, vil være å anse som vesentlig kontraktsbrudd som gir byggherren rett til å heve kontrakten og/eller kreve erstatning.

13 LÆRLINGKLAUSUL

Utgår.

14 SKATTER, AVGIFTER OG OFFENTLIGE GEBYRER

Bestemmelsene i dette punktet omfatter ikke ordinær norsk merverdiavgift som på vanlig måte skal tillegges ved fakturering av tjenester utført i Norge. Entreprenøren skal for øvrig selv dekke alle skatter, avgifter, og offentlige gebyrer som er ilignet eller pålagt eller fastsatt av offentlige myndigheter, og som har tilknytning til gjennomføringen av denne kontrakten.

Entreprenøren skal også sørge for løpende rapportering til offentlige skatte- og avgiftsmyndigheter i samsvar med det til enhver tid gjeldende lovverk. Tilsvarende rapporteringsplikt gjelder også i nødvendig utstrekning til tollmyndigheter.

Endring(er) i skatter, avgifter eller gebyrer er ikke gjenstand for særskilt prisregulering.

Entreprenøren skal holde byggherren skadesløs for ethvert krav knyttet til manglende betaling av skatter, avgifter og gebyrer, samt krav knyttet til manglende rapportering som nevnt ovenfor. Det samme gjelder for entreprenørens eventuelle underentreprenører.

15 ANSVAR OG ANSVARSBEGRENSNINGER

Ingen av partene svarer for den annen parts indirekte tap i forbindelse med oppfyllelsen av kontrakten. Dette gjelder uten hensyn til ansvarsbetingende forhold i noen form, unntatt ved utvist forsett eller grov uaktsomhet. Indirekte tap etter denne bestemmelsen omfatter, men er ikke begrenset til: tapt inntekt, tapt fortjeneste, tap forårsaket av forurensning og tapt produksjon.

Uten hensyn til det som ellers følger av kontrakten, skal partene også holde hverandre skadesløs for personskade eller tap av menneskeliv for medarbeidere hos de respektive parter, inkl. hos

underentreprenører/kontraksmedhjelpere, enten disse er ansatte eller tilknyttet vedkommende part på annen måte.

16 PUBLISITET

Entreprenøren skal innhente skriftlig forhåndsgodkjennelse fra byggherren dersom han ønsker å gi offentligheten informasjon om avtalen utover å oppgi oppdraget som generell referanse. Partene skal ellers samarbeide om eventuelle felles meddelelser til allmennheten der dette måtte være naturlig.

#